

VERTELTRADITIE VAN DE GRIOTS

Karolina Maruszak - Aminata Benda in de voorstelling Amadou (Laika vzw)

De **griotcultuur** omvat een samenhangend geheel van muziek, dans en verhalen die als drager van **orale geschiedenissen in West-Afrikaanse samenlevingen** functioneren. Griots zijn muzikanten, dansers en vertellers. Zij bewaren de geschiedenis van families en gemeenschappen en geven die door via zang, ritme en woord. Hun kennis leeft niet in boeken, maar in het lichaam, in het geheugen en in de relatie tussen mensen.

Sociale en rituele functie

Griots hebben een **sociale en rituele functie**. Ze begeleiden huwelijken, feesten en andere belangrijke momenten in het leven van mensen. In veel West-Afrikaanse landen, en in de diaspora, is een huwelijk pas echt compleet met de aanwezigheid van een griot: zijn optreden brengt zegen, voorspoed en een gevoel van verbondenheid. Griots verbinden mensen met hun voorouders en met elkaar. Via liederen en verhalen worden waarden, herinneringen en levenslessen doorgegeven. Elke uitvoering is anders en past zich aan, aan de situatie en het publiek. De verhalen bepalen ook de sociale codes, ze sturen hoe mensen zich tot elkaar verhouden en hoe mensen samenleven.

West-Afrikaanse migratiegemeenschap

In Vlaanderen en Brussel leeft de griotcultuur verder binnen de West-Afrikaanse migratiegemeenschap. Griots vormen een etnische groep uit het Mandingo-gebied (Burkina Faso, Mali, Guinee, Senegal en Ivoorkust). Binnen de diaspora krijgt de traditie nieuwe vormen. Concerten, workshops en voorstellingen worden plekken van overdracht. De praktijk blijft gebaseerd op luisteren en meedoen, zonder een strikte scheiding tussen leraar en student of tussen verteller en luisteraar.

Overdracht

De overdracht van griotcultuur gebeurt vooral door het te ervaren. Jongeren leren door aanwezig te zijn, te observeren en mee te spelen, vaak in familieverband. Griots houden teksten, melodieën en ritmes in hun geheugen en geven ze door van generatie op generatie. Een Afrikaans gezegde luidt: **als er een mens sterft, sterft er een bibliotheek**. De rol als hoeder van verhalen en geschiedenis werd ook vastgelegd door de Malinese schrijver, historicus en etnoloog Amadou Hampâté Bâ, die via zijn boeken een brug sloeg tussen de orale traditie en het geschreven woord. Hij maakte het mogelijk dat de wijsheid, verhalen en levenslessen van griots ook buiten de gemeenschap en over generaties heen konden blijven voortleven, zonder enkel de orale overlevering.

Uitdagingen

Griots functioneren in een context waarin mensen samenkomen, vertragen en luisteren. Er is een tijdelijkheid, een rust die deel uitmaakt van de traditie. Die rust is in de onze samenleving vaak schaars. Maar ook in West-Afrika staat deze traditie onder druk, doordat sociale structuren veranderen en jongeren steeds minder vanzelfsprekend in de voetsporen van hun ouders treden.

In Brussel en Vlaanderen

In Brussel en Vlaanderen leven vandaag veel griots, al is het moeilijk om hun aantal precies te bepalen. In Europa zijn de meeste griots vooral bezig met overleven en het ondersteunen van hun familie. Er is weinig tijd om zich te verenigen en aan georganiseerd erfgoedwerk te doen. Binnen deze diverse gemeenschap zet **Amu Les Griots** zich actief in voor de promotie van de griotcultuur via workshops, concerten van griot Zouratié Koné en theatervoorstellingen. **Kaito Winse** vertaalt zijn griot-zijn naar hedendaagse vormen met fusionprojecten als **Avalanche Kaito en re#encounter**, waarin hij lofzangen brengt samen met muzikanten uit andere genres. **Aminata Demba** is een

Malinees-Belgische actrice en theatermaakster. Zij behoort niet tot de gemeenschap van griots, maar onderzocht deze verteltraditie en vertaalde ze naar een intieme theaterervaring in de voorstelling **Amadou (Laika vzw)**.

**Deze tekst kwam tot stand in het kader van het traject van CEMPER rond 'Muziek en podiumkunsten tussen culturen'. De tekst werd geschreven op basis van interviews met Ombrietta Moschella (Amu Les Groits), Kaito Winse (Avalanche Kaito en re#encounter) en Aminata Demba (Laika vzw).*

INZENDER

Ombrietta Moschella (Amu Les Groits), Kaito Winse
en Aminata Demba (Laika vzw)

LOCATIE

Vlaanderen

THEMA

Vertellen en taalgebruik
Muziek en podiumkunsten
Feesten, rituelen en sociale gebruiken

TREFWOORD

#muziek #stem en zang #dans #theater #ritueel
#sociaal gebruik